

GÖNÜL HANIM

Ahmet Hikmet
Müftüoğlu

Hazırlayan:
Adem Koltukoğlu

YAYIN NU: 1692
EDEBÎ ESER: 875

T.C. KÜLTÜR ve TURİZM BAKANLIĞI
SERTİFİKA NUMARASI: 49269

ISBN: 978-625-408-111-8

www.otuken.com.tr | otuken@otuken.com.tr

ÖTÜKEN NEŞRİYAT A.Ş.®

İstiklâl Cad. Ankara Han 65/3 • 34433 Beyoğlu-İstanbul
Tel: (0212) 251 03 50 • (0212) 293 88 71 - Faks: (0212) 251 00 12

Editör: Ayşegül Büşra Paksoy

Kapak Tasarımı: Ötüken

Dizgi-Tertip: Mahmut Doğan

Baskı ve Cilt: İMAK OFSET BASIM YAYIN SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.
Akçaburgaz Mah. 137. Sok.No: 12 Esenyurt / İstanbul / TÜRKİYE
Sertifika Numarası: 45523 Tel: (0212) 444 62 18

İstanbul - 2021

Kitabın bütün yayın hakları Ötüken Neşriyat A.Ş.'ye aittir.
Yayınevinden yazılı izin alınmadan, kaynağın açıkça belirtildiği
akademik çalışmalar ve tanıtım faaliyetleri haricinde, kısmen veya
tamamen alıntı yapılamaz; hiçbir matbu ve dijital ortamda kopya
edilemez, çoğaltılamaz ve yayımlanamaz.

AHMET HİKMET MÜFTÜOĞLU:

İstanbul, 3 Haziran 1870 - İstanbul, 19 Mayıs 1927 Öykücü, şair, yazar.

Sezaizade Abdülhakim Hikmet, Alpaslan, Yavuz adlarını da kullanmıştır. Dedeleri uzun süre müftülük yaptığından dolayı Müftizade lakabıyla anılan ve aslen Moralı olan bir aileye mensuptur. Yedi yaşında kaybettiği babası Yahya Sezai Bey tasavvufla ilgilenen ve şiir yazan divan sahibi bir kişidir. Babasının ölümü üzerine ağabeyi Refik Bey'in himayesinde yetişen Ahmet Hikmet, ilköğrenimini Dökmeciler'deki mahalle mektebinde gördükten sonra, Aksaray'daki Mahmudiye Vakıf Rüştüyesi ve Soğukçeşme Askeri Rüştüyesine devam etti. Daha sonra ağabeyinin kayınbiraderi olan Tevfik Fikret'le tanışacağı Galatasaray Sultanisine girdi. Buradan mezun olduktan (1888) sonra Hariciye Nezaretinde görev aldı; Pire, Marsilya, Poti ve Kerç konsolosluklarında çeşitli görevlerde bulundu.

1896'da İstanbul'a döndükten sonra Umur-ı Şehbenderi Kalemî serhali-feliğine tayin edildi. Suat Hanım'la evlendi. Hariciye Nezaretindeki görevini Galatasaray Sultanisindeki Türkçe ve edebiyat hocalığıyla beraber yürüttü. 1908'de Hariciyedeki görevinden alınarak Umur-ı Ticariye Umum Müdür-lüğüne getirildi; yine ek olarak Darülfünunda Fransız ve Alman edebiyatı tarihi ve estetik dersleri verdi. 1912'de Peşte Başkonsolosluğuna atandı. Bu görevi Mütareke Döneminde Peşte Başkonsolosluğunun kaldırılmasına kadar yürüttü (1918). 1920'de savaş gereçleri ile ilgili bir komisyon başkanı olarak Peşte, Viyana ve Berlin'e gönderildi. Eşi Suat Hanım'ın vefatı üzerine İstanbul'a döndü (1922); bir süre sonra Nerime Hanım'la evlendi. Her iki eşinden de çocuğu olmamıştır. Halife Abdülmecit Efendi'nin başmabeyinciliğine (1924), Ankara'da Hariciye Vekâleti umur-ı şehbenderiye ve ticariye genel müdürlüğüne (1926), bir süre sonra da Hariciye Vekaleti müsteşarlığına getirildi. Hastalığından dolayı bu görevinden istifa ederek İstanbul'a döndü. Anadolu- Bağdat demir yolları idare meclisi üyeliği görevini yürütürken, uzun süre tedavi gördüğü kanser hastalığından kurtulamayarak vefat etti. Maçka Mezarlığında gömülüdür.

1908'den sonra Türkçülük ve Yeni Lisan düşüncesini benimseyen Ahmet Hikmet; Türk Derneği, Türk Yurdu ve Türk Ocağı'nın kurucu üyeleri arasında yer alarak Türk Derneği, Türk Yurdu dergilerinde ve İkdâm'da yazılar ve öyküler yayımlamıştır. İçinde, yalnızca ulusal fikirleri yayma amacıyla yazdığı öykülerin yer aldığı Çağlayanlar bu dönemin ürünüdür. *(Ahmet Hikmet'e dair bu bilgiler, TDV İslâm Ansiklopedisi'nden iktibas edilmiştir.)*

Ön Söz

Gönül Hanım, Ahmed Hikmet'in 1920 yılında *Tasvir* gazetesinin 2974-3024 sayıları arasında tefrika ettiği romanıdır. Kitap olarak ilk defa 1971 yılında (haz. Dr. Fethi Tevetoğlu, Devlet Kitapları, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul, 1971.) basılmıştır. Çalışmamızda bu baskı esas alınmıştır. Okuma ve anlamlandırmada güçlük çekilen yerlerde ise tefrika metne başvurulmuştur.

Kelimelerin yazımında Türk Dil Kurumunun *Yazım Kılavuzu*'ndan faydalanılmıştır. Kılavuzda yer almayan kelimeler ise aslına uygun olarak aktarılmıştır. Günümüzde anlaşılması güç kelimelerin anlamları dipnotta verilmiştir. Aynı kelimenin tekrarı durumunda ise kelimenin anlamı dipnotta verilmemiştir. Yazarın kendisine ait dipnotlar (yn) notuyla gösterilmiştir.

Anlamlandırmada güçlük çekilen bölümler tefrika metinle karşılaştırılmış ve tefrikadaki bazı cümlelerin basım hatası sonucunda kitapta bulunmadığı görülmüştür. Eksik olan bu cümleler metne eklenmiştir. Örneğin tefrikada yer alan "Ecdadım tebaasının işlerini ele alınca Türk kavminin memleketini, kanunlarını düzelttiler." cümlesi kitapta (sayfa 92) yer almaktadır. Bu cümle metne tarafımızca eklenmiştir. Yine kitapta 92. sayfanın sonu 93. sayfanın başlarında basım hatasından kaynaklanan karışıklık tarafımızca düzeltilmiş ve tefrikada bulunan fakat kitapta bulunmayan "böyle diye diye millet" ifadesi metne eklenmiştir. Bununla birlikte okuma ve anlama güçlüğü yaşanan bazı bölümlerde ise hazırlayanın kullandığı kelimeler yerine tefrika metinden faydalanılarak Ahmet Hikmet'in kendi cümleleri metinde kullanılmıştır. Örneğin Ahmet Hikmet'in "müşkülpesentliğine haml ediyordu" ifadesi kitapta "güçlük çıkarıcılığına bağlıyordu" (sayfa 17) olarak değiştirilmiştir. Kitaptaki bu ifade yerine Ahmet Hikmet'in asıl cümlesi metne eklenmiş ve anlamı dipnotta verilmiştir.

İstanbul, 2021
Adem Koltukoğlu